

Hardliner
 Nieuwe opperste
 leider van Iran
 had achter de
 schermen altijd
 al veel invloed

→ PAGINA 16

Olieschok
 Prijsexplosie
 voedt vrees voor
 energiecrisis en
 economische
 stagnatie

→ PAGINA 2

ICT-DIENSTEN

Rechter zet streep door grote IT-aanbesteding rijksoverheid

Wijze waarop €3 mrd aan contracten werd gestructureerd, kon niet door de beugel

Johan Leupen en Sandra Olsthoorn
 Amsterdam

De rechtbank in Den Haag heeft een streep gezet door twee grote aanbestedingstrajecten van de rijksoverheid. Die wilde voor miljarden aan software en IT-diensten van onder meer Microsoft en Oracle inkopen voor meerdere ministeries en een groot aantal andere overheidsorganisaties. Maar de manier waarop het Rijk dat wilde doen, was volgens de rechter niet houdbaar. De techbedrijven zouden er niet aan willen meewerken, omdat die vasthouden aan hun eigen gebruiksvoorwaarden.

Volgens juridische experts legt het vonnis bloot hoezeer het Rijk vastzit aan de grote techbedrijven. 'Het is alsof je je huis wilt verbouwen en daarbij een aantal wensen hebt, maar de aannemer zegt dat hij alleen komt als hij mag doen wat hij zelf wil', zegt aanbestedingsadvocaat Louisa Engels van CMS.

Inzet van de aanbestedingen is software die tienduizenden ambtenaren dagelijks gebruiken, van IND-medewerkers die asioldossiers verwerken en juristen bij het Openbaar Ministerie tot analisten bij Defensie en het Nationaal Cyber Security Centrum. Daarnaast gaat het om de Raad voor de Rechtspraak en zelfstandige bestuursorganen, waaronder het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Het vonnis is in februari gepubliceerd en niet eerder in de publiciteit geweest. Het komt op een moment dat de afhankelijkheid van de overheid van Amerikaanse technologie hoog op de politie-

'Het is alsof je je huis wilt verbouwen en de aannemer zegt dat hij alleen komt als hij kan doen wat hij zelf wil'

ke agenda staat. Het kabinet wil digitaal autonoom worden, maar eenvoudig is dat niet. De Belastingdienst die voor een Amerikaanse partij kiest, de Amerikaanse overname van het bedrijf achter DigiD ... Kwesties als deze leiden keer op keer tot felle kritiek uit de Tweede Kamer.

De zaak draaide om de vraag wie opdraait voor schade door datalekken. Het Rijk wilde het financiële risico daarvan neerleggen bij tussenhandelaren, die de software bij de techbedrijven zouden moeten inkopen en die vervolgens via sublicenties zouden moeten leveren aan de ministeries en andere instanties. Maar die resellers vonden dat een oneerlijke eis. Zij hebben immers geen invloed op de manier waarop de software wordt gebruikt.

Bovendien wilden de techbedrijven niet aan de voorgestelde constructie meewerken. Want daarbij zouden zij de softwarelicenties niet meer zoals voorheen rechtstreeks aan het Rijk leveren,

maar aan de resellers. En dat is tegen hun gebruiksvoorwaarden.

De rechter gaf de tussenhandelaren gelijk in een rechtszaak over aanbestedingen voor vier jaar, ter waarde van maximaal €3,3 mrd. Een oplossing heeft de overheid nog niet.

Het Rijk kocht de software al jaren in via resellers, maar de licenties werden door de techbedrijven rechtstreeks aan de overheid geleverd. De gedachte was dat de overheid via de resellers toch enige grip kon houden op de voorwaarden waaronder zij software afnam van de grote techbedrijven. Maar die grip was vaak een illusie, stelt IT-advocaat Judica Krikke van Kennedy Van der Laan. De overheid contracteerde op eigen voorwaarden via de reseller, maar die deed alsof dat niet zo was en stuurde de voorwaarden van de techbedrijven terug. 'Die fictie bleef lang overeind', zegt Krikke.

→ Vervolg op pagina 3

Prijsstijgingen
 Eerste tekenen
 van zwaar weer
 voor wereldwijde
 containervaart

→ PAGINA 7

